

Załącznik do uchwały NR XL/ 264 /2022

Rady Gminy Krościenko Wyżne

z dnia 24 listopada 2022 r.

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE KROŚCIENKO WYŻNE
NA LATA 2023-2027

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	3
2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY W RODZINIE	3
3. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU.....	4
4. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU	6
5. ADRESACI PROGRAMU	7
II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE.....	8
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	9
2. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH	10
2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE.....	10
2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY.....	17
3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY W RODZINIE I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE	21
4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY	22
4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM	22
4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM.....	28
4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ.....	30
5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM	33
6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH.....	33
7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU	37
III. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE.....	39
1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU	39
2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA.....	40
IV. REALIZACJA PROGRAMU	48
1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY	48
2. MONITORING I EWALUACJA	48
3. FINANSOWANIE.....	49
SPIS TABEL I WYKRESÓW	50

I. WPROWADZENIE

1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc w rodzinie można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych. Na potrzeby niniejszego Programu najbardziej odpowiednią definicją przemocy jest definicja zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249). Artykuł 2. pkt 2. tejże ustawy definiuje przemoc w rodzinie jako „jednorazowe albo powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY W RODZINIE

Wyróżnia się cztery podstawowe rodzaje przemocy: **fizyczną, psychiczną, seksualną i ekonomiczną**. Rozszerzenie tych pojęć przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy

rodzaje	formy
przemoc fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy itp.
przemoc psychiczna	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.
przemoc seksualna	wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
przemoc ekonomiczna	odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.

Dane Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”.

Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół **kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni**. Kategorią ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są **osoby niepełnosprawne i ludzie starsi**. Najczęstszym objawem obserwowanym u osób doświadczających przemocy jest **wyuczona bezradność**. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, co wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych.

Wyuczona bezradność prowadzi do wielu negatywnych skutków, które mogą przejawiać się w trzech sferach:

- **deficyty poznawcze**, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji, w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nic nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc;
- **deficyty motywacyjne**, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygnowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację;
- **deficyty emocjonalne**, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Ofiara przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu ofiarom udaje się przeciwstawić sprawcy, niemniej jednak większość **potrzebuje pomocy innych**. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy.

3. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU

Statystyki policyjne, stanowiące dalece niewystarczające, ale nadal podstawowe źródło informacji o skali zjawiska przemocy w rodzinie ujawniają, że w 2021 r. liczba ofiar przemocy domowej kształtowała się na poziomie 75 761 osób (w tym 55 112 to kobiety, 9 520 to dzieci i młodzież do 18. roku życia, a 11 129 to mężczyźni). Szczegółowe dane za rok 2021 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2021

liczba wypełnionych formularzy „Niebieskie Karty”	64 250 (w tym 53 985 wszczynających procedurę i 10 265 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)
ogólna liczba ofiar przemocy	75 761
liczba ofiar – kobiet	55 112
liczba ofiar – mężczyzn	9 520
liczba ofiar – małoletnich	11 129
ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	64 846
liczba podejrzewanych sprawców – kobiet	6 173
liczba podejrzewanych sprawców – mężczyzn	58 349
liczba podejrzewanych sprawców – nieletnich	324
ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	33 622
podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – kobiety	1 831
podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – mężczyźni	31 769
podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – nieletni	22
liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza)	345

Źródło: <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/137709,Przemoc-w-rodzinie.html>

Prezentowane liczby dotyczą działań podjętych w procedurze „Niebieskie Karty” wyłącznie przez Policję i nie obejmują danych dotyczących działalności innych podmiotów upoważnionych do zwalczania przemocy domowej. **Przemoc w rodzinie wiąże się z lękiem ofiar i świadków przed ujawnianiem takich przypadków**, w związku z czym bardzo trudno oszacować rzeczywistą skalę tego zjawiska.

Kwestie dotyczące oceny skuteczności funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia osób doświadczających przemocy w rodzinie były przedmiotem badania przeprowadzonego w 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie”. Respondentami były zarówno osoby dotknięte przemocą, które skorzystały ze wsparcia, jak i przedstawiciele instytucji i organizacji udzielających pomocy.

Badanie dotyczące oceny skuteczności funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia pokazało, iż wysoko oceniane jest interdyscyplinarne podejście w zakresie pomocy udzielanej osobom krzywdzonym. Pozytywnie oceniana jest praca zespołów interdyscyplinarnych oraz współpraca interdyscyplinarna na poziomie gmin, prowadzona w celu obejmowania kompleksowym wsparciem osób doświadczających przemocy w rodzinie. Osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie pozytywnie oceniają współpracę instytucjonalną na poziomie lokalnym, wskazując na możliwość szybkiej wymiany informacji i podejmowania decyzji.

Badania pokazały, że procedura „Niebieskie Karty” jest zdecydowanie podstawowym narzędziem wykorzystywanym w procesie obejmowania wsparciem osób doznających różnego rodzaju przemocy w rodzinie. Świadczą o tym nie tylko opinie wyrażane na jej temat przez pracowników instytucji pomocowych, ale także to, że aż 90% badanych osób doznających przemocy w rodzinie, które objęte były pomocą jakichkolwiek służb, instytucji lub organizacji, była bądź jest objęta działaniem tej procedury. Wyniki badań pokazały, że wsparcie w ramach procedury „Niebieskie Karty” jest oceniane pozytywnie i w większości przypadków wsparcie to definitywnie bądź przynajmniej częściowo rozwiązuje problem.

4. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

Niniejszy Program został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest zgodny z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”.

Zadaniem Programu jest kontynuacja szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie, jak i ochronę oraz pomoc osobom dotkniętym przemocą, podejmowanie odpowiednich działań wobec sprawców, a także zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla samorządu gminnego następujące zadania: prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu

opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych. Akty prawne wspomagające podejmowanie działań na rzecz ofiar i sprawców przemocy to:

1. ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.);
2. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.);
3. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.);
4. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.);
5. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 nr 209 poz. 1245);
6. uchwała nr 183 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022 (M.P. 2021 poz. 1204);
7. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krościenko Wyżne na lata 2021-2027.

5. ADRESACI PROGRAMU

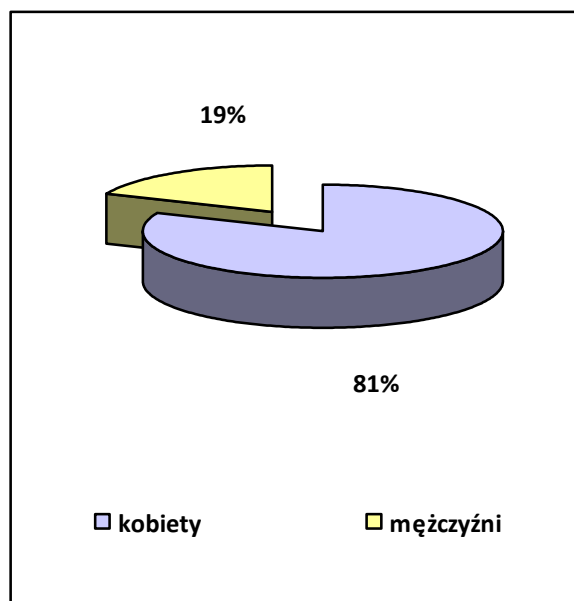
Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Krościenko Wyżne na lata 2023-2027 jest adresowany w szczególności do rodzin i osób, które ze względu na przemoc w rodzinie wymagają wsparcia społecznego, sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy oraz pozostałych mieszkańców gminy.

II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE

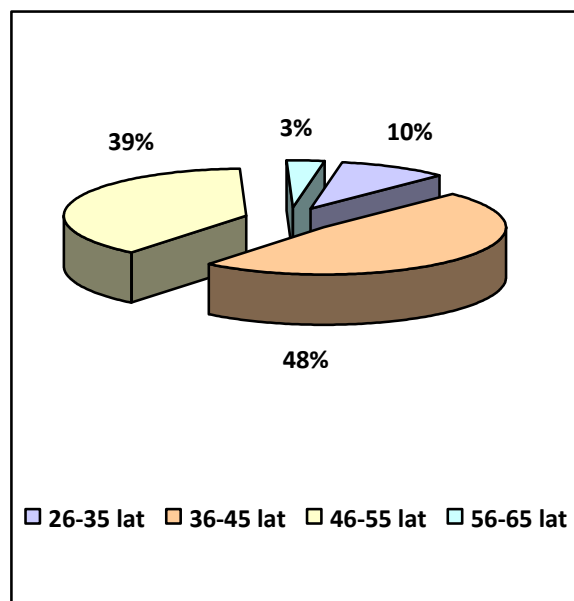
Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w gminie Krościenko Wyżne została oparta na analizie dostępnych danych, tzw. źródeł zastanych oraz ankiet skierowanych do mieszkańców i przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek systemu oświaty. Do analizy przedłożono 31 anonimowo wypełnionych ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców, 1 ankietę wypełnioną przez dyrektora i pedagoga z placówki systemu oświaty funkcjonującej na terenie gminy oraz 35 ankiet skierowanych do uczniów ze szkoły podstawowej z terenu gminy.

Wśród respondentów ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców 81% stanowiły kobiety, a 19% mężczyźni. Najliczniej reprezentowane były grupy osób w wieku 36-45 lat (48%) i 46-55 lat (39%). Mniej licznie reprezentowana była grupa wiekowa 26-35 lat (10%) oraz 56-65 lat (3%). Strukturę ankietowanych ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci

Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowaną większość ankietowanych stanowiły osoby mieszkające w gminie od urodzenia (71%), a następnie osoby zamieszkujące gminę od 5 do 26 lat (29%). Pod względem poziomu wykształcenia najliczniej reprezentowana była grupa osób z wykształceniem wyższym (64,5%), kolejne grupy stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (29%) i zasadniczym zawodowym (6,5%).

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięto udział 35 uczniów ze szkoły podstawowej z terenu gminy, z czego 40% stanowiły kobiety, a 60% mężczyźni. Uczniowie w wieku 14 lat stanowili 40% uczestników, uczniowie w wieku 15 lat stanowili 46% uczestników badania, 14% tej próby stanowili uczniowie w wieku 16 lat.

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Krościenko Wyżne jest gminą wiejską, położoną w południowo-zachodniej części województwa podkarpackiego, w powiecie krośnieńskim. Siedzibą władz gminy jest Krościenko Wyżne. W granicach gminy położone są dwa sołectwa: Krościenko Wyżne i Pustyny. Powierzchnia gminy wynosi 15,34 km², co stanowi 1,66% powierzchni powiatu, która jest jedną z dziesięciu powiatowych jednostek terytorialnych.

Gmina ma charakter rolniczy. Gospodarka rolna opiera się głównie na rolnictwie indywidualnym. Użytki rolne zajmują około 85% powierzchni gminy, a gleby zaliczane są na ogół do średnio dobrych i dobrych klas jakościowych. W produkcji rolniczej przeważa uprawa roślin okopowych, głównie ziemniaków oraz zbóż, a w produkcji zwierzęcej chów drobiu, bydła i trzody chlewnej.

Z końcem 2021 r. gmina liczyła ogółem 5 593 mieszkańców, w tym 2 802 kobiet, które stanowiły 50,1% ogółu ludności, a gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 342 osób na 1 km². Dane odnoszące się do demografii przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba mieszkańców ogółem	5 621	5 600	5 593
w tym kobiet	2 810	2 820	2 802

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 107	1 114	1 096
liczba osób w wieku produkcyjnym	3 562	3 643	3 514
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	952	843	983

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

W roku szkolnym 2020/2021 w gminie funkcjonowały: 1 żłobek, 3 placówki wychowania przedszkolnego oraz 1 szkoła podstawowa.

Działalność kulturalna w gminie skupia się wokół Gminnej Biblioteki Publicznej w Krościenku Wyżnym wraz z filią w Pustynach, które zajmują się upowszechnianiem kultury, organizacją imprez gminnych oraz zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Mieszkańcy gminy mają zapewnioną opiekę w Samodzielnym Publicznym Gminnym Zakładzie Opieki Zdrowotnej z filią w Pustynach oraz w 7 Niepublicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej, tj.:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „CORDIS”;
- NZOZ AGAMED”;
- „MEDMAR” – Centrum Medyczne;
- Centrum Medyczne „DĘBINA”;
- Gabinet Fizjoterapii;
- Indywidualna praktyka pielęgniarek;
- Usługi pielęgniarskie.

W gminie funkcjonuje 1 apteka.

W latach 2019-2021 udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym wynosił odpowiednio: 2,16%, 2,99% i 2,50%. Stopa bezrobocia w powiecie w tym samym rozpatrywanym okresie wynosiła 5,1%, 6,7% i 5,5%.

Pomoc społeczną w gminie świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym, którego działalność często bywa uzupełniana przez współpracę z innymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi czy kościołem, co sprzyja poprawie efektywności działań podejmowanych w celu niwelowania skutków problemów społecznych dotyczących mieszkańców.

2. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH

Podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie zostały zebrane z instytucji i organów działających w gminie Krościenko Wyżne. Uzupełniono je danymi pozyskanymi od instytucji, których działania obejmowały w latach 2019-2021 mieszkańców gminy.

2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie przemocy w rodzinie określa się instytucje i organizacje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swoim zasięgiem

działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz ofiar i sprawców przemocy. Poniższa tabela zawiera dane adresowe jednostek działających w gminie i świadczących pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 5. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w gminie

lp.	nazwa podmiotu	adres
1.	Urząd Gminy	ul. Południowa 9, 38-422 Krościenko Wyżne
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	
3.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	
4.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
5.	Punkt Konsultacyjno - Informacyjny	
6.	Punkt Porad Psychologicznych	
7.	Punkt Porad Prawnych	

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

Urząd Gminy w ramach realizacji zadań własnych nałożonych na gminę odpowiada za zapewnienie środków i tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na ten obszar działań zatwierdza uchwałą Rada Gminy. Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatków na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień oraz środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie Krościenko Wyżne w latach 2019-2021.

Tabela 6. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatki na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień w gminie w latach 2019-2021

rodzaj	wartość w zł		
	2019	2020	2021
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	88 256,17	92 954,32	100 627,49

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

W latach 2019-2021 wysokość kwot uzyskiwanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Krościenko Wyżne rosła (z 88 256,17 zł w 2019 r. do 100 627,49 zł w 2021 r.).

Tabela 7. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2019-2021 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

przeznaczenie	wielkość nakładów (w zł) w poszczególnych latach		
	2019	2020	2021
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów	86 688,29	68 082,67	86 154,89

alkoholowych			
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	1 999,00	700,00	700,00
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	6 000,00	4 103,70	6 892,20
razem	94 687,29	72 886,37	93 747,09

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

Środki przeznaczane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie wahały się w trakcie rozpatrywanego okresu. Największe kwoty wydatkowano na walkę z alkoholizmem i z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, znacznie mniejsze na przeciwdziałanie narkomanii.

Utworzenie **Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie** jest efektem wejścia w życie nowych przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Celem działania Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – w obszarze gminy. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, kuratorskiej służby sądowej, organizacji pozarządowych.

Do głównych zadań Zespołu należy:

- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku,
- diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- rozpowszechnienie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjonowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie występowania przemocy, oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy,
- prowadzenie dokumentacji podejmowanych działań wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ma na celu skupienie przedstawicieli wszystkich instytucji i służb z terenu gminy, których wspólne działania mogą kompleksowo

przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie i stworzenia systemu wsparcia dla osób i rodzin, gdzie występuje zjawisko przemocy. Członkowie Zespołu zajmują się tworzeniem i realizowaniem planu pomocy rodzinie, współpracą ze wszystkimi instytucjami z terenu gminy zajmującymi się problemem przemocy, podejmują w grupach roboczych indywidualną pracę z rodziną, w której istnieje przypuszczenie, że wystąpiła. Wybrane dane dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Krościenku Wyżnym w latach 2019-2021 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Krościenko Wyżne w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	18	18	15
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	5	4
liczba spotkań grup roboczych ZI	256	247	151
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	37	40	11
w tym sporządzonych przez Policję	35	34	9
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	1	5	1
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	23	30	10
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	17	14	5
liczba spraw sądowych	4	7	1
liczba spraw przekazanych do prokuratury	5	6	6

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Krościenko Wyżne.

W 2021 r. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Krościenko Wyżne liczył 15 członków. W ciągu tego roku odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 151 spotkań grup roboczych, które realizowały zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. Przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego wszczęli ogółem 11 procedur „Niebieskie Karty” wśród rodzin z gminy. W ramach działalności Zespołu prowadzono rozmowy ze sprawcami przemocy motywujące ich do podjęcia leczenia odwykowego oraz zachęcające do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych, rodzinom z dysfunkcją przemocy zapewniano pomoc w formie pracy socjalnej, natomiast dzieci objęte zostały opieką psychologiczną. Ponadto rozpowszechniano na terenie gminy broszury, poradniki oraz plakaty i ulotki informacyjne dotyczące zjawiska przemocy oraz instytucji udzielających wsparcia ofiarom przemocy.

W latach 2019-2021 ZI złożył odpowiednio 5, 6 i 6 zawiadomień do prokuratury o przestępstwie przeciwko sprawcom przemocy w rodzinie oraz odpowiednio 4, 7 i 1 wnioski

o wgląd w sytuację dzieci w rodzinie do Sądu Rejonowego w Krośnie III Wydział Rodzinny i Nieletnich. Na posiedzenie grupy roboczej nie zaprasza się dzieci.

Przemoc w rodzinie jest problemem, którego nie determinuje ani kontekst regionalny ani społeczny, dotyka on ludzi niezależnie od ich statusu i miejsca zamieszkania. Istotne jest więc dążenie do wypracowania uniwersalnego standardu wsparcia osób doświadczających przemocy (dzieci, dorosłych i osób starszych), adekwatnego do potrzeb i warunków miejscowych.

Ważną funkcję w procesie przeciwdziałania przemocy w rodzinie pełni również **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, która w ramach swoich zadań m.in. prowadzi rozmowy interwencyjno-motywujące z osobami nadużywającymi alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego i terapii oraz zachęca członków rodziny do angażowania się w terapię rodzin, gdyż przemoc nie jest tylko problemem ze sprawcą, lecz stanowi o złożonych trudnościach wewnątrzrodzinnych.

Do zadań Komisji należą także działania zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. W latach 2019-2021 członkowie Komisji przeprowadzili w sumie 45 rozmów motywujących oraz skierowali do sądu 21 wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego. Dane w tym zakresie zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 9. Działalność GKRPA w latach 2019-2021 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2019	2020	2021
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	14	13	18
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	6	6	9

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krościenku Wyżnym.

W celu skutecznego przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminowania ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo konieczne jest prowadzenie działań związanych z ich rozwiązywaniem, profilaktyką oraz integracją społeczną osób nimi dotkniętych. Profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje m.in. poprzez wspieranie, szczególnie wśród dzieci i młodzieży szkolnej, potrzeb w zakresie sportu i rekreacji, organizowanie konkursów, spektakli, wycieczek, bezalkoholowych imprez integracyjnych propagujących zdrowy styl życia, finansowanie kampanii, programów i przedsięwzięć profilaktycznych,

a także organizowanie i finansowanie szkoleń, jak również zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień (plakaty, broszury i ulotki).

Profesjonalne wsparcie świadczy funkcjonujący w gminie Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz osób uwikłanych w przemoc. Placówka odgrywa istotną rolę nie tylko w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, ale także w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W ramach działalności Punktu wsparcie w formie bezpłatnych konsultacji psychologicznych mogą otrzymać osoby doświadczające przemocy ze strony swoich uzależnionych od alkoholu partnerów. Działalność Punktu obejmuje:

- udzielanie konsultacji i poradnictwa dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- udzielanie informacji na temat szkodliwości narkotyków i alkoholu,
- informowanie pacjentów o sposobach leczenia,
- wspieranie motywacji do leczenia,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- prowadzenie osobistych i grupowych programów terapii.

Od 2011 roku na terenie gminy działa **Punkt Porad Psychologicznych** dla mieszkańców gminy Krościenko Wyżne, który świadczy pomoc osobom dorosłym, jak również dzieciom dotkniętym przemocą w rodzinie. Działalność Punktu jest jednym z filarów lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Pomoc psychologiczna świadczona przez Punkt Porad Psychologicznych na rzecz osób uwikłanych w przemoc domową jest bardzo istotna i powinno się ją kontynuować.

Pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej udziela także **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej** w Krościenku Wyżnym, będący instytucją powołaną do wspierania mieszkańców w przewyżnianiu trudności życiowych, których nie są oni w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne zasoby i możliwości. Należą do nich osoby i rodziny doświadczające przemocy, zarówno ofiary, jak i sprawcy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał mieszkańcom informacji o możliwości uzyskania pomocy, wypłacał świadczenia finansowe, wskazywał adresy instytucji wspierających, prowadził pracę socjalną w rodzinie dotkniętej przemocą oraz podejmował działania we współpracy z innymi instytucjami i organizacjami działającymi w tym obszarze.

W 2021 r. GOPS do realizacji swoich zadań zatrudniał 1 osobę w kadrze kierowniczej oraz 3 pracowników socjalnych. Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w latach

2019-2021, zmniejszała się z roku na rok (z 159 w 2019 r. do 111 w 2021 r.). Poniżej zamieszczono dane liczbowe dotyczące beneficjentów objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2019-2021.

Tabela 10. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u w latach 2019-2021

liczba beneficjentów	2019	2020	2021
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	159	143	111
liczba rodzin	128	128	138
liczba osób w rodzinach	285	258	281

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym, wykonując zadania pomocy społecznej w gminie, udziela rodzinom z gminy wsparcia m.in. z powodu przemocy domowej, jak również alkoholizmu lub narkomanii, które niejednokrotnie przyczyniają się do jej wystąpienia. Liczba rodzin, którym w latach 2019-2021 udzielano wsparcia z powodu alkoholizmu lub narkomanii, wynosiła odpowiednio: 18, 18 i 19 rodzin. Jeśli chodzi o pomoc udzielaną rodzinom z powodu przemocy, to w 2019 r. było to 7 rodzin, w 2020 r. 6 rodzin i w 2021 r. była to 1 rodzina. Dane zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 11. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u z powodu przemocy w rodzinie, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2019-2021

rok	liczba rodzin		liczba osób w rodzinach	
	przemoc w rodzinie	alkoholizm lub narkomania	przemoc w rodzinie	alkoholizm lub narkomania
2019	7	18	19	22
2020	6	18	19	18
2021	1	19	7	19

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

W wykonywaniu zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy, innymi jednostkami organizacyjnymi, ochroną zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą społeczną.

Informacje o podejrzeniu stosowania przemocy może zgłosić do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej każdy, kto ma podejrzenie, iż w rodzinie dochodzi do przemocy. Każde zgłoszenie jest sprawdzane i wyjaśniane przez pracowników socjalnych. Jeżeli zgłoszenie okaże się bezpodstawne, rozpatrywane są ewentualne przyczyny innych trudności, które

mogły wpłynąć na postrzeganie rodziny jako doświadczającej przemocy (niezaradność życiowa, niepełnosprawność, choroby członków rodziny, np.: zaburzenia psychiczne, zaburzenia zachowania i inne). W przypadku potwierdzenia występowania przemocy domowej rodzina jest obejmowana szerszym systemem monitoringu, wsparcia i pomocy przez działające lokalnie instytucje gminne, a jeżeli zachodzi taka potrzeba, również powiatowe. Przykładem uruchomienia szerszego systemu pomocy rodzinom doświadczającym przemocy jest zwołanie Zespołu Interdyscyplinarnego.

Mieszkańcy gminy Krościenko Wyżne mają zapewnioną opiekę w Samodzielnym Publicznym Gminnym Zakładzie Opieki Zdrowotnej z filią w Pustynach oraz w 7 różnych Niepublicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej na terenie gminy Krościenko Wyżne. Lekarz, w związku z wystąpieniem przemocy, ma obowiązek na prośbę poszkodowanego dokonać oceny obrażeń oraz wystawić stosowne zaświadczenie wykazujące uszkodzenia somatyczne i objawy psychiczne, będące efektem doświadczenia przemocy. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, udziela pomocy medycznej i kieruje na odpowiednie leczenie pacjenta, który doznał uszczerbku na zdrowiu. Każdorazowo przy zgłoszeniu się osoby doświadczającej przemocy domowej lekarz informuje o możliwościach szukania pomocy i wskazuje właściwe instytucje.

2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY

Mieszkańcy gminy Krościenko Wyżne objęci są wsparciem instytucji i organizacji działających poza gminą w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie spoza gminy

lp.	nazwa jednostki	adres
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Bieszczadzka 1, 38-400 Krosno
2.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Parkowa 2, 38-400 Krosno
3.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	ul. Legionów 8, 38-400 Krosno
4.	Komenda Miejska Policji	ul. Lwowska 28, 38-400 Krosno
5.	Sąd Rejonowy w Krośnie	ul. Sienkiewicza 12, 38-400 Krosno
6.	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w sprawach karnych oraz rodzinnych i nieletnich	
7.	Powiatowy Urząd Pracy	ul. Bieszczadzka 5, 38-400 Krosno

8.	Prokuratura Rejonowa	ul. Czajkowskiego 51, 38-400 Krosno
9.	Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu	ul. Korczyńska 57, 38-400 Krosno
10.	Poradnia Odwykowa	ul. Korczyńska 57, 38-400 Krosno
11.	Punkt Pomocy dla osób Pokrzywdzonych Przepęstwem	ul. Czajkowskiego 17, 38-400 Krosno

Dane: opracowanie własne.

Ważną rolę w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie pełni przeprowadzająca interwencje domowe związane z tym zjawiskiem Policja. Teren gminy obsługuje Komenda Miejska Policji w Krośnie. W 2021 r. na terenie gminy stwierdzono ogółem 47 przestępstw. Wśród nich dominowały przestępstwa przeciwko mieniu – 24 przypadki, przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji – 14 przypadków, przeciwko rodzinie i opiece 8 przypadków.

Policja, podejmując czynności wobec rodziny, w której występuje przemoc, ma za zadanie:

- udzielić osobie pokrzywdzonej niezbędnej pomocy, w tym udzielić pierwszej pomocy, a w razie potrzeby zorganizować pomoc medyczną;
- podjąć w razie potrzeby inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób dotkniętych przemocą, a wobec sprawcy przemocy zastosować odpowiednie procedury, np. użycie środków przymusu bezpośredniego czy zatrzymanie (agresywny sprawca);
- przeprowadzić ze sprawcą rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wezwać sprawcę do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- przeprowadzić na miejscu zdarzenia czynności w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- podjąć działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, a w szczególności systematycznie składać wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby dotkniętej przemocą, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą;
- obligatoryjnie wdrożyć procedurę „Niebieskie Karty” i poinformować, gdzie można uzyskać profesjonalną, bezpłatną pomoc.

Z analizy danych przedstawionych przez Komendę Miejską Policji w Krośnie odnoszących się do mieszkańców gminy wynika, że w 2021 r. na terenie gminy sporządzono 11 formularzy „Niebieskie Karty”. Wśród osób doświadczonych przemocą w rodzinie zdecydowanie przeważały kobiety. Ustalono, że w analizowanym czasie sprawcami przemocy byli przede wszystkim mężczyźni, w zdecydowanej większości pozostający pod wpływem alkoholu. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Dane dotyczące przemocy w rodzinie na terenie gminy w latach 2020-2021

zakres danych	2020	2021
liczba stwierdzonych faktów przemocy	28	11
liczba zastosowanych procedur „Niebieskie Karty” – sporządzonych formularzy	28	11
liczba osób doświadczonych przemocą w rodzinie	28	11
w tym kobiety	20	8
w tym mężczyźni	3	2
w tym nieletni	1	-
w tym osoby starsze	4	1
liczba sprawców przemocy w rodzinie	28	11
w tym kobiety	1	-
w tym mężczyźni	27	11
w tym nieletni	-	-
liczba sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu	14	8
w tym kobiety	1	-
w tym mężczyźni	13	8
w tym nieletni	-	-

Dane Komendy Miejskiej Policji w Krośnie.

W ramach szeroko rozumianej profilaktyki przedstawiciele Policji uczestniczą w spotkaniach z dziećmi i młodzieżą, prowadzą pogadanki i prelekcje profilaktyczne, organizują zebrania z mieszkańcami dotyczące bezpieczeństwa w gminie, dokonują sprawdzania oraz obserwacji miejsc szczególnie niebezpiecznych, a także biorą czynny udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Przemoc w rodzinie nie jest jasno i konkretnie nazwana w przepisach prawnych, dlatego istotne są okoliczności czynu, ich powtarzalność oraz skutki, jakie wywołuje, zarówno w rodzinie, jak i w szerszej społeczności. Sprawca może podlegać sankcjom wynikającym z przepisów kodeksu cywilnego, kodeksu karnego, kodeksu drogowego i innych przepisów właściwych dla indywidualnie postrzeganego przypadku przemocy. Sprawy sporne dla mieszkańców gminy Krościenko Wyżne rozstrzyga **Sąd Rejonowy** w Krośnie.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Działania pomocowe realizowane przez kuratorów mają charakter niematerialny i dotyczą umożliwienia właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej. Teren gminy jest objęty działalnością **Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego** w Krośnie. Z nadesłanej informacji wynika, iż w okresie od stycznia 2020 r. do grudnia 2021 r. nadzorem kuratora sądowego w związku z ograniczoną władzą rodzicielską zostały objęte 2 rodziny, natomiast środek wychowawczy w postaci nadzoru kuratora został zastosowany wobec 1 osoby nieletniej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie jest jednostką powiatową, obejmującą zasięgiem działania mieszkańców gminy. Do działań prowadzonych przez tę jednostkę należy m.in. realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, sporządzanie „Niebieskich Kart”, doradztwo oraz pomoc specjalistyczna – psychologiczna i prawna.

Istotną rolę w zapewnieniu pomocy psychologicznej i diagnozowaniu problemów młodszych mieszkańców gminy odgrywa **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna** w Krośnie. Placówka oferuje dzieciom i młodzieży różne formy wsparcia, m.in.: indywidualne lub grupowe zajęcia terapeutyczne, grupy wsparcia, prowadzenie mediacji, interwencje kryzysowe, porady i konsultacje, realizuje zadania m.in. poprzez: konsultację, diagnozę, terapię, doradztwo, wydawanie opinii i orzeczeń, a także przez działalność profilaktyczną i informacyjną. W roku szkolnym 2020/2021 Poradnia objęła wsparciem 36 dzieci z terenu gminy Krościenko Wyżne.

Wśród innych możliwości uzyskania pomocy w związku z przemocą w rodzinie lub innych traumatycznych przeżyć wywołujących kryzys w rodzinie warto wymienić możliwość odbycia rozmowy telefonicznej. Kontakt telefoniczny pozwala osobie szukającej wsparcia na zapewnienie anonimowości oraz nie zmusza do bezpośredniego spotkania z pracownikiem instytucji, co może dla wielu osób być krępujące. Poniżej zamieszczono tabelę z wybranymi telefonami, pod którymi można uzyskać wsparcie psychologiczne, porady oraz zostać pokierowanym do właściwych instytucji.

Tabela 14. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady

lp.	instytucja	nr telefonu
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym	
2.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	13 431 53 00
3.	Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie	
4.	Komenda Miejska Policji w Krośnie	47 828 33 10
5.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie	13 437 57 32
6.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krośnie	13 432 11 56
7.	Sąd Rejonowy w Krośnie	13 437 56 00
8.	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie	17 47 06 00
9.	Dyrektor Diecezjalnego Duszpasterstwa Rodzin	16 677 90 00
10.	Diecezjalna Doradczyni Życia Rodzinnego	16 677 90 00
11.	STOP – telefon Centrum Praw Kobiet dla kobiet dotkniętych przemocą i dyskryminacją	22 621 35 37
12.	Ogólnopolskie pogotowie dla ofiar przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”	801 120 002
13.	Anonimowa Policyjna Linia Specjalna	800 120 148
14.	Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka	800 12 12 12
15.	Telefoniczna Pierwsza Pomoc Psychologiczna	22 425 98 48
16.	Telefoniczna Poradnia dla Osób w Kryzysie Emocjonalnym	116 123
17.	Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży	116 111
18.	Młodzieżowy [i nie tylko] Telefon Zaufania	22 192 88
19.	Pomarańczowa Linia – system pomocy rodzicom, których dzieci upijają się	800 140 068
20.	Antydepresyjny Telefon Zaufania Centrum ITAKA	22 654 40 41

Dane: opracowanie własne.

3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY W RODZINIE I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE

Wsparcie rodzin w kryzysie, kształtowanie wzorca rodziny oraz właściwej komunikacji w rodzinie leży w sferze zainteresowań Kościoła rzymskokatolickiego, dla którego umacnianie rodziny jest jednym z podstawowych zadań. Na terenie gminy Krościenko Wyżne w 2021 r. były 2 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Parafia pw. św. Marcina w Krościenku Wyżnym należy do dekanatu Krosno II, a Parafia pw. Niepokalanego Serca NMP w Pustynach do dekanatu Miejsce Piastowe. Dane na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Parafie rzymskokatolickie w gminie w 2021 r.

dekanat	nazwa parafii	adres
Krosno II	Parafia pw. św. Marcina w Krościenku Wyżnym	ul. Brzozowska 1, 38-422 Krościenko Wyżne
Miejsce Piastowe	Parafia pw. Niepokalanego Serca NMP w Pustynach	ul. Kościelna 8, 38-422 Pustyny

Dane Urzędu Gminy Krościenko Wyżne.

Diecezjalne Duszpasterstwo Rodzin Kurii Metropolitalnej w Przemyślu (ul. ks. P. Skargi 6, 37-700 Przemyśl) zajmuje się wspieraniem rodzin, małżeństw i osób samotnych oraz rodzin w kryzysie. Na poziomie diecezji działalność i współpracę parafialnych oraz rejonowych doradców życia rodzinnego koordynuje **Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej. Diecezjalnego Doradcę Życia Rodzinnego** powołuje Biskup Diecezjalny na wniosek Diecezjalnego Duszpasterza Rodzin.

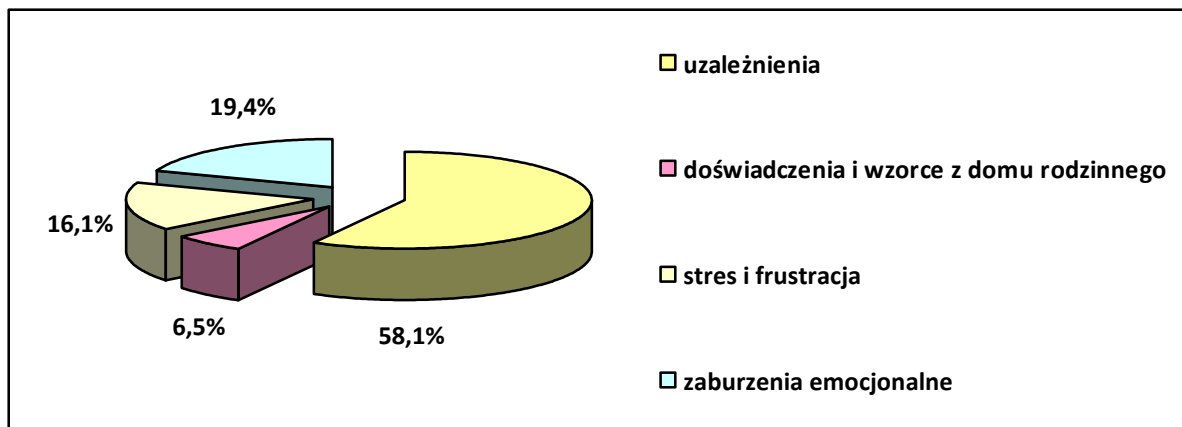
Kontakt z diecezjalnym duszpasterzem rodzin oraz diecezjalnym doradcą życia rodzinnego jest możliwy za pośrednictwem adresu e-mail: rodzina@przemyska.pl oraz pod numerem telefonu: 16 677 90 00. Doradcy życia rodzinnego są osobami pierwszego kontaktu i mogą udzielić osobistego wsparcia, posiadają wiedzę, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc w różnych sytuacjach tego wymagających.

4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY

4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W ramach diagnozy problemu przemocy w rodzinie w gminie Krościenko Wyżne zostały przeprowadzone badania ankietowe wśród mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono 31 wypełnionych anonimowo ankiet. W pierwszej kolejności poproszono respondentów o wskazanie przyczyn stosowania przemocy w rodzinie. W opinii ankietowanych najczęstszą przyczyną stosowania przemocy w rodzinie są uzależnienia (58,1%), zaburzenia emocjonalne (19,4%), a także stres i frustracja (16,1%). W dalszej kolejności wymieniano doświadczenia i wzorce wyniesione z domu rodzinnego (6,5%). Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

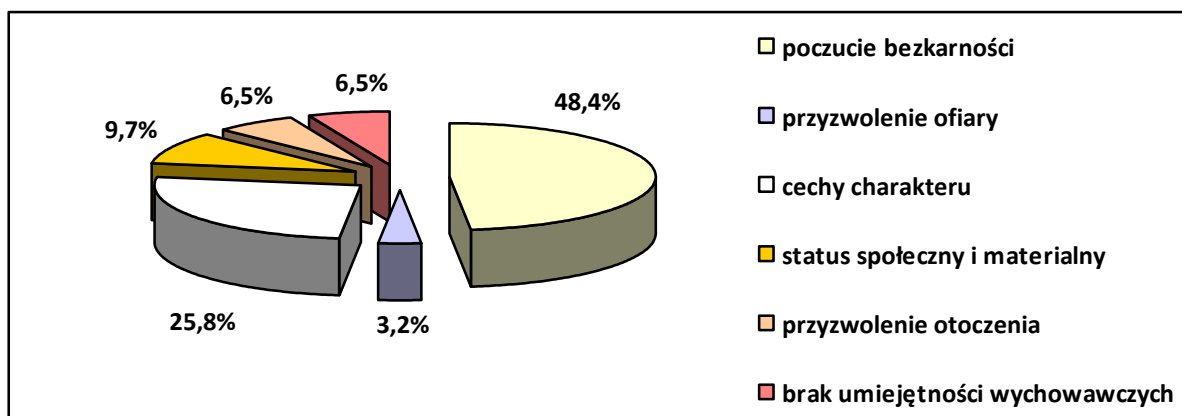
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy w rodzinie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnym pytaniu ankietowani identyfikowali czynniki, które mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie?

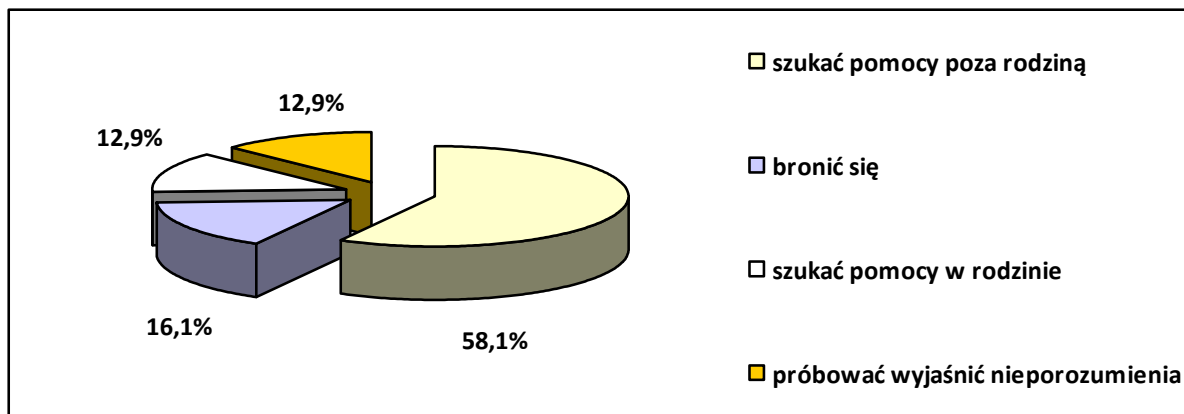

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najczęściej wskazywanymi przez badanych czynnikami mogącymi mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie były: poczucie bezkarności (48,4%), cechy charakteru (25,8%), a także status społeczny i materialny (9,7%), przyzwolenie otoczenia oraz brak umiejętności wychowawczych (po 6,5%). Wymieniono również przyzwolenie ofiary (3,2%).

W ankiecie zawarto także pytanie, jak powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie. Według najliczniejszej grupy ankietowanych ofiary przemocy powinny przede wszystkim szukać pomocy poza rodziną (58,1%) i bronić się (16,1%). Według innych próbować wyjaśnić nieporozumienia lub szukać pomocy w rodzinie (po 12,9%). Wykres zamieszczony poniżej pokazuje najczęściej wybierane odpowiedzi.

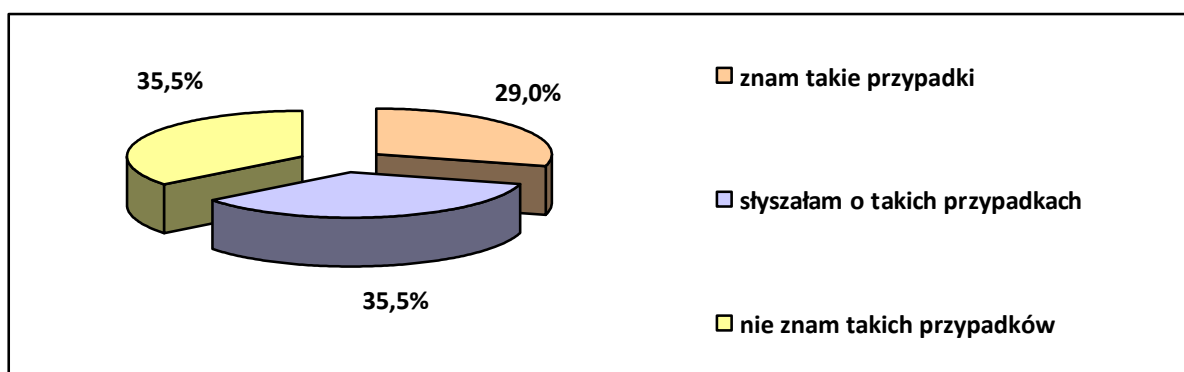
Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania sondowano również w kwestii znajomości przypadków występowania przemocy w rodzinie w gminie. Ponad 64% respondentów stwierdziło, iż zna przypadki występowania przemocy w rodzinie w gminie bądź o takich przypadkach słyszało. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

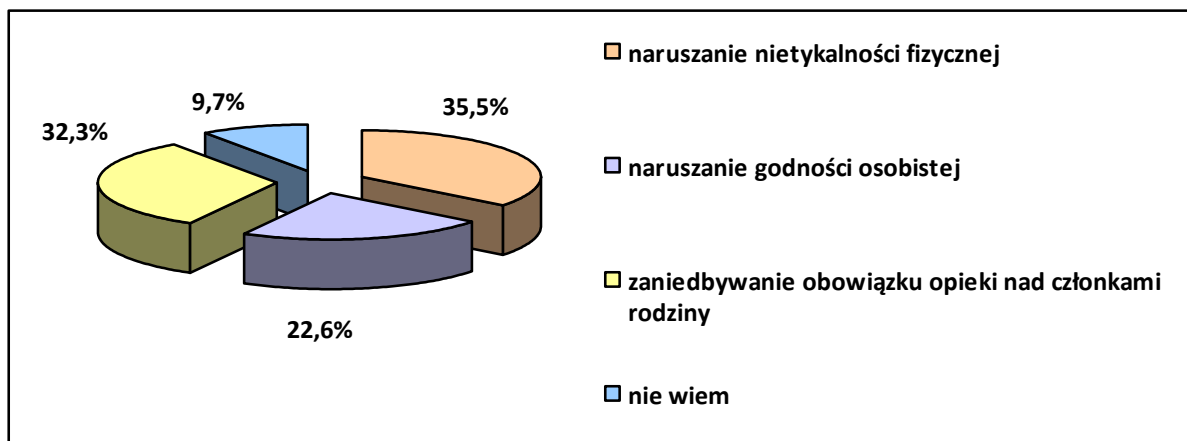
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Kolejna kwestia dotyczyła form przemocy w rodzinie. Respondenci wskazywali w szczególności na naruszanie nietykalności fizycznej i godności osobistej, a także zaniedbywanie obowiązku opieki nad członkami rodziny. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

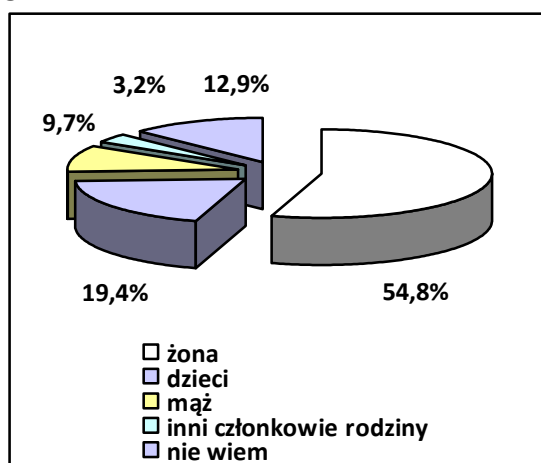
Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w gminie?

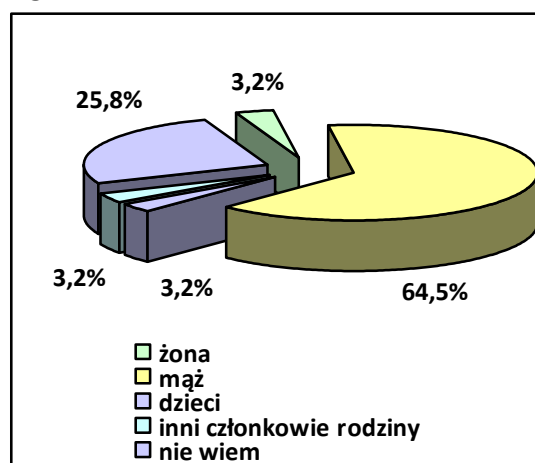
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnych pytaniach poproszono respondentów ankiety o wskazanie ofiar i sprawców przemocy w rodzinie. Zdecydowana większość uczestników badania ankietowego wyraziła opinię, że ofiarami przemocy w rodzinie padają najczęściej żony i dzieci. Jeśli zaś chodzi o wskazanie sprawcy przemocy w rodzinie, to zdecydowana większość badanych uznała, że tą osobą zwykle jest mąż. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie w gminie?

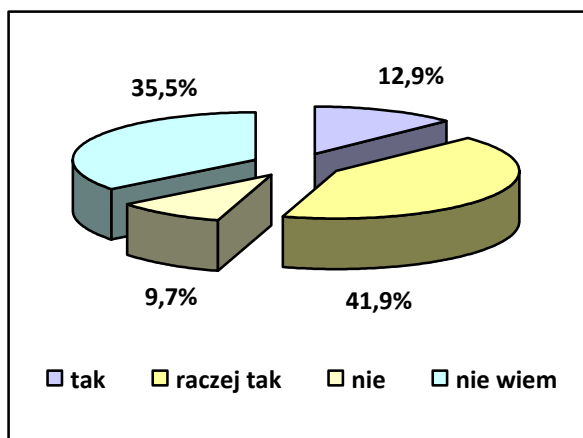
Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?

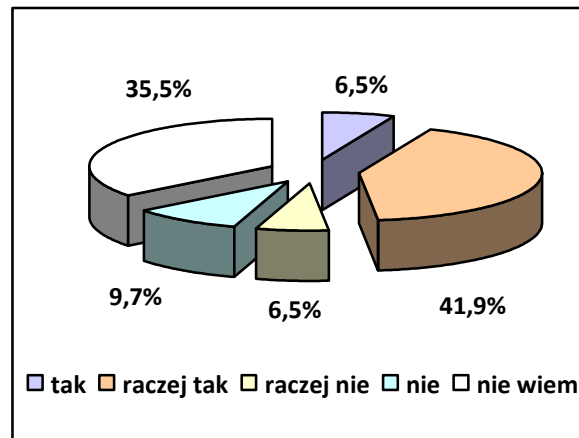
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Odpowiadając na kolejne pytania, uczestnicy badania oceniali ofertę pomocy świadczonej ofiarom przemocy w rodzinie oraz działania podejmowane wobec sprawców przemocy w rodzinie. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec sprawców przemocy w rodzinie są wystarczające?

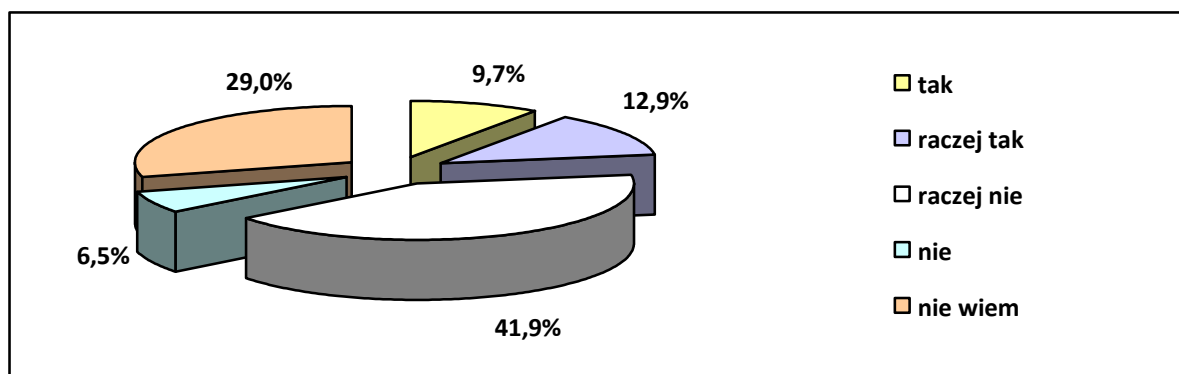

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według 54,8% ankietowanych oferta wsparcia udzielanego ofiarom przemocy jest wystarczająca. Przeciwnego zdania było 9,7% badanych, a 35,5% respondentów nie było w stanie tej oferty ocenić. Także w przypadku oceny działań podejmowanych wobec sprawców przemocy w rodzinie 56,5% respondentów uznało te działania za wystarczające. Odm inną opinię wyraziło 16,2% badanych. Jednocześnie 35,5% ankietowanych miało trudności z jednoznaczną oceną tych działań.

Uczestników badania zapytano także, czy przemoc w rodzinie postrzegają jako istotny problem społeczny. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc w rodzinie jako istotny problem na terenie gminy?

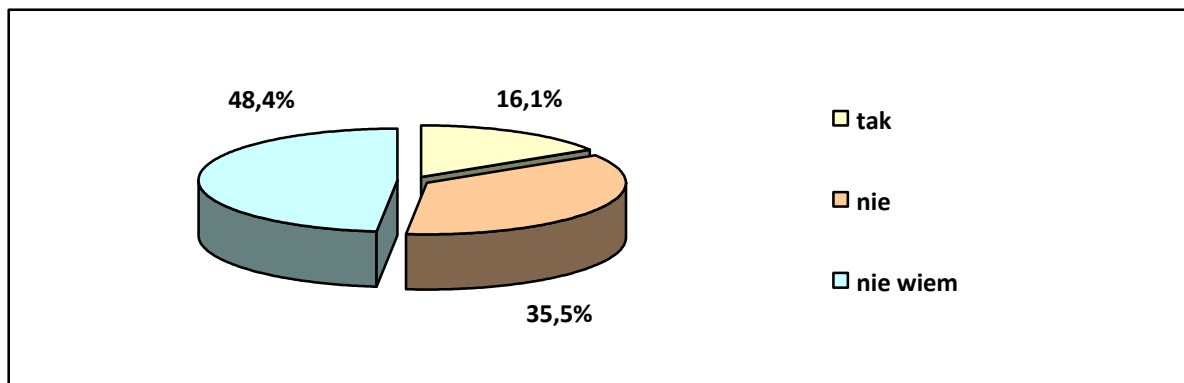

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według 22,6% ankietowanych przemoc w rodzinie jest lub raczej jest istotnym problemem społecznym na terenie gminy. Jednocześnie 48,4% respondentów wyraziło zdanie przeciwne. Jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie nie udzieliło 29% badanych.

Uczestnicy badania mieli trudności z odpowiedzią na pytanie o ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy, co ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

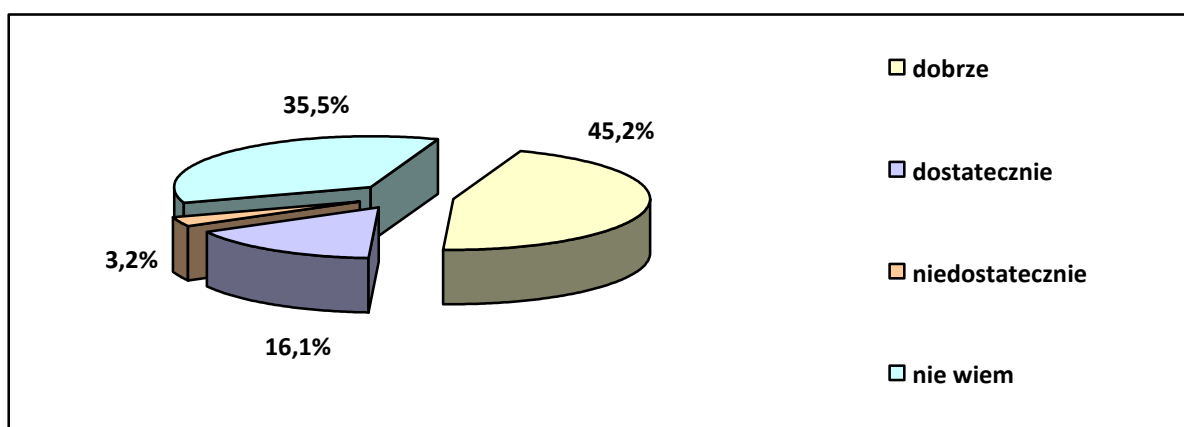

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najwięcej (48,4%) respondentów wybrało odpowiedź „nie wiem”. Jednocześnie zdaniem 35,5% badanych ryzyko nasilenia się przemocy w rodzinie nie istnieje, a 16,1% ankietowanych było przeciwnego zdania.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym ocenić działania profilaktyczne podejmowane w gminie w związku z problemem przemocy w rodzinie. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

61,3% badanych pozytywnie oceniło te działania, według 45,2% ankietowanych są one dobre, a kolejne 16,1% pytanych przyznało, że są one dostateczne. Zaledwie 3,2% uczestników badania oceniło te działania negatywnie. Wysoki odsetek (35,5%) respondentów nie przedstawił opinii w tej sprawie.

Uczestników badania poproszono także o wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w gminie w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególny nacisk położyli na zapewnienie ofiarom pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej, zintensyfikowanie działań kontrolnych prowadzonych przez pracowników socjalnych i policję, monitorowanie funkcjonowania rodzin, w których takie problemy miały miejsce. Podkreślano także konieczność prowadzenia kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy, rozszerzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych, zwiększanie świadomości społecznej w zakresie problemów przemocy i uwrażliwianie mieszkańców na wczesne reagowanie na przejawy przemocy i agresji.

4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Informacje, które pomogły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań i zjawisk patologicznych uzyskano, poddając analizie 1 ankietę wypełnioną w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Krościenku Wyżnym (liczba uczniów: 401, liczba nauczycieli: 54).

Zasoby i oferta szkolna

Placówka zatrudnia pedagoga, psychologa i logopedę, nie zapewnia natomiast opieki pielęgniarskiej ani wsparcia doradcy zawodowego. Uczniowie mają dostęp do sali gimnastycznej i boiska sportowego. Szkoła daje możliwość korzystania z Internetu. Placówka prowadzi dożywianie uczniów; bezpłatne posiłki spożywało w sumie 11 dzieci. W szkole utworzono klasy integracyjne. Placówka organizuje nauczanie indywidualne oraz zapewnia opiekę w ramach zajęć świetlicowych. Oferuje też zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wymieniono wśród nich zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne i logopedyczne.

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów

Uczestnicy badania stwierdzali występowanie zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących

problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane na podstawie analizy ankiety informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela 16. Przypadki negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych ujawnionych w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2020/2021

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	występowanie
	liczba ujawnionych przypadków
palenie papierosów	2
sięganie po alkohol	-
sięganie po narkotyki	-
niszczenie mienia szkolnego	2
kradzieże na terenie szkoły	1
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	-
udział w grupach negatywnych	-
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	-
autoagresja	1
ucieczki z domu	-
przestępczość ujawniona	-
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	-

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 17. Przypadki patologicznych zachowań i dysfunkcji stwierdzonych w środowisku rodzinnym uczniów w roku szkolnym 2020/2021

rodzaj zjawiska	występowanie
	liczba ujawnionych przypadków
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	3
zaniedbanie	-
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	-
przemoc w rodzinie	-
wykorzystywanie seksualne dzieci	-

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

W otoczeniu szkolnym uczniów stwierdzono po 2 przypadki palenia papierosów, niszczenia mienia szkolnego oraz 1 przypadek autoagresji. Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów stwierdzono 3 przypadki bezzadności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Przedstawiciele ankietowanej placówki w ciągu ostatnich trzech lat nie odnotowali wzrostu liczby negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych w społeczności uczniowskiej. nie nastąpił także wzrost liczby przypadków dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów.

Pomoc oferowana przez szkołę uczniom z rodzin ubogich.

Szkoła zapewnia uczniom z rodzin ubogich wszechstronne wsparcie, które polega przede wszystkim na zapewnieniu dożywiania w formie gorącego posiłku – obiadu. Jest to świadczenie niepieniężne, refundowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach programów: „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz od roku 2019 „Posiłek w szkole i w domu”. Ponadto dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na pomoc w postaci stypendiów socjalnych.

Pomoc uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie, jaką oferuje szkoła, przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami, psychologami i terapeutami z PPP, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych. Dzieci mogą także korzystać z indywidualnych porad i konsultacji pedagoga i psychologa szkolnego oraz wsparcia dyrektora i wychowawców. Uczniowie uczestniczą także w zajęciach w świetlicy szkolnej oraz programach profilaktyczno-edukacyjnych.

Współpraca placówki oświatowej z instytucjami i organizacjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest zdaniem przedstawicieli szkoły zadowolająca. Do podmiotów, z którymi placówka najczęściej współpracuje, uczestnicy badania zaliczyli: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, SPG ZOZ w Krościenku Wyżnym, Związek Harcerstwa Polskiego, parafie.

4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 35 uczniów szkoły podstawowej, z czego 40% stanowiły kobiety, a 60% mężczyźni. Uczniowie w wieku 14 lat stanowili 40% uczestników, uczniowie w wieku 15 lat stanowili 46% uczestników badania, a 14% tej próby stanowili uczniowie w wieku 16 lat. W pierwszej kolejności uczniowie mieli za zadanie wybrać zachowania, które ich zdaniem są przejawem przemocy. Uzyskane wyniki zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 18. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów szkoły podstawowej

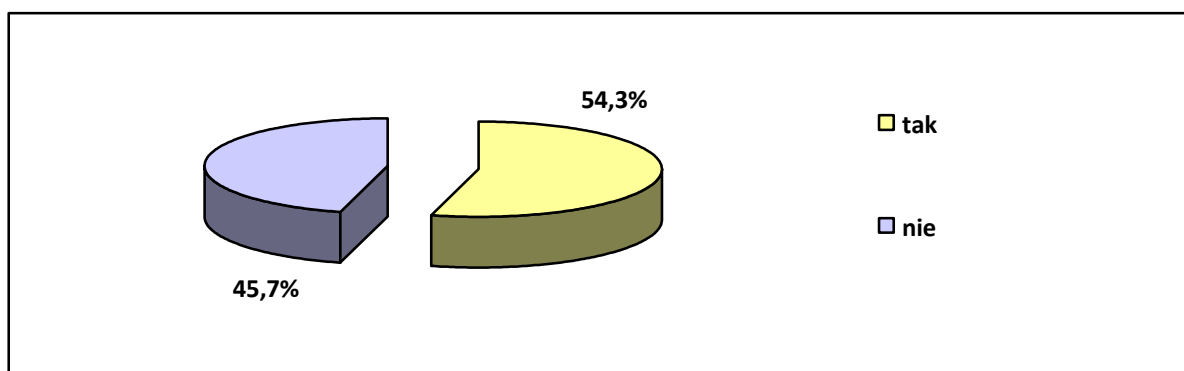
rodzaj zachowań	liczba wskazań	odsetek wskazań %
popychanie	17	48,6%
uderzanie	31	88,6%
kopanie	32	91,4%
duszenie	29	82,9%
szarpanie	22	62,8%
przypalanie ciała	27	77,1%
policzkowanie	27	77,1%
szantaż	23	65,7%
ośmieszanie	27	77,1%
groźenie	30	85,7%
nadmierna krytyka	22	62,8%
szkalowanie w Internecie	22	62,8%
nękanie sms-ami	22	62,8%

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Żadne z 13 możliwych do wyboru zachowań przemocowych nie zostało wskazane przez wszystkich ankietowanych uczniów. Wśród najliczniej wskazywanych zachowań, które uczniowie uznali za przejaw przemocy, znalazły się: kopanie (91,4%), uderzania (88,6%) oraz groźenie (85,7%).

Kolejnym zagadnieniem poddanym ocenie respondentów była kwestia doświadczania przemocy ze strony rówieśników oraz w środowisku rodzinnym. Większość (54,3%) uczniów odpowiedziała na to pytanie twierdząco, zaś 45,7% respondentów przyznało, że nie doświadczyło przemocy ze strony rówieśników. Zjawisko przemocy w domu rodzinnym potwierdziło sześciu uczestników badania. Poniższy wykres ilustruje rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 15. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegóż formy przemocy ze strony rówieśników?

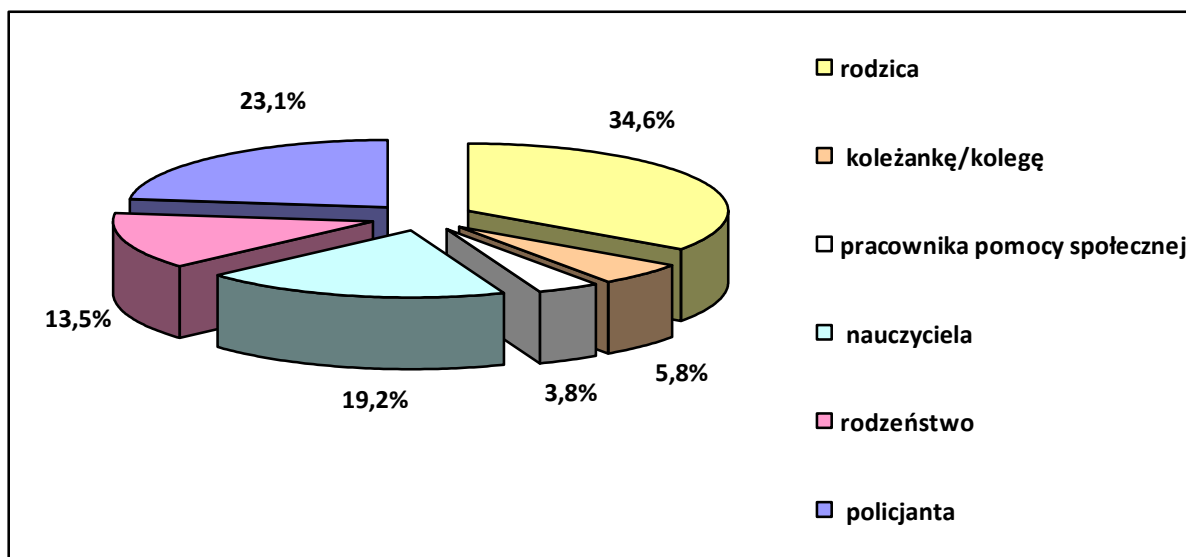

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

W następnym pytaniu sondowano uczniów, czy słyszeli o przypadkach przemocy w rodzinach swoich znajomych. 48% badanych nie ma wiedzy o występowaniu przemocy w domach osób im znanych. Jednak 52% ankietowanych stwierdziło, że słyszało o przypadkach przemocy w domach osób z ich otoczenia.

Na pytanie: „Czy uważasz, że będąc świadkiem lub ofiarą przemocy lub przemocy w rodzinie, należy kogoś o tym poinformować?”, 82% respondentów odpowiedziało twierdząco. Uczestnicy badania zadeklarowali, że najczęściej swoją wiedzą o przemocę podzieliliby się z rodzicem, policjantem oraz nauczycielem. W dalszej kolejności wymieniono rodzeństwo, koleżankę i kolegę oraz pracownika pomocy społecznej. Rozkład odpowiedzi w tym zakresie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 16. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy w rodzinie lub była/był świadkiem przemocy w rodzinie?

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Na pytanie: „Czy uważasz, że należy prowadzić akcje i kampanie informacyjne na temat przemocy w rodzinie?”, 53% respondentów odpowiedziało twierdząco. Jednocześnie 47% ankietowanych uważa prowadzenie takich działań za bezzasadne.

Kolejna kwestia dotyczyła uczestnictwa uczniów w zajęciach poświęconych problemom przemocy w rodzinie. Większość (82%) ankietowanych twierdzi, że nigdy nie uczestniczyła w takich zajęciach. Jednocześnie 18% respondentów potwierdziło udział w zajęciach związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące obaw o możliwość doświadczenia przemocy najwięcej (57%) badanych zadeklarowało, że takich obaw nie ma. Jednocześnie 37% uczniów

wskazało na przemoc rówieśniczą, ale niepokój może budzić fakt, iż 6% ankietowanych ujawniło, że obawia się przemocy w rodzinie.

5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM

W celu zapewnienia bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom, zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, została wprowadzona procedura postępowania w sytuacji konieczności odebrania dziecka z rodziny w razie stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia. Procedura ma zastosowanie w sytuacji stwierdzenia faktu bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia dziecka przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej w trakcie wykonywania przez niego obowiązków służbowych.

W przypadku podjęcia przez pracownika socjalnego wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką decyzji o odebraniu dziecka i umieszczeniu go u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej, zostaje wypełnione oświadczenie o powierzeniu dziecka przez pracownika socjalnego. Pracownik socjalny zobowiązany jest powiadomić rodzica lub opiekuna prawnego o możliwości złożenia zażalenia na odebranie dziecka.

6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT służy identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, a jej przedmiotem stały się obszary zdefiniowane hasłowo: **rodzina, dzieci i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; kapitał społeczny i ludzki.**

OBSZAR I: RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none">wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnychzapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia	<ul style="list-style-type: none">niedysponowanie placówkami wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieżymałe zainteresowanie podmiotów przeciwdziałających przemocy domowej programem korekcyjno-edukacyjnym dla

<ul style="list-style-type: none"> • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy • inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> • osób stosujących przemoc w rodzinie • problemy mieszkaniowe uniemożliwiające skuteczną izolację sprawców przemocy w rodzinie • wypalenie zawodowe części kadry instytucji przeciwdziałających przemocy domowej, wywołane m.in. nadmiarem obowiązków zawodowych, przeżywaniem silnych emocji w kontakcie z problemem przemocy • brak zaangażowania rodziców w życie dzieci
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • nienasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • niewzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego oraz rodzin dysfunkcyjnych • wystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • nienasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie • zmniejszające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> • brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie gminy • bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin oraz innych problemów społecznych będących zarówno konsekwencją, jak i źródłem problemu przemocy w rodzinie • brak wzorców w rodzinie pierwotnej • wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia psychologicznego • niewłaściwe interpretowanie ustawy o ochronie danych osobowych i innych ustaw prowadzące do zakłóceń wymiany informacji oraz podejmowania działań

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dzieci i młodzież, przemoc w rodzinie** zwraca uwagę na wskazane liczne mocne strony, którymi są głównie: wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie, zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin oraz innych problemów społecznych będących zarówno konsekwencją, jak i źródłem problemu przemocy w rodzinie; brak wzorców w rodzinie pierwotnej; wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia psychologicznego; niewłaściwe interpretowanie ustawy o ochronie danych osobowych i innych ustaw prowadzące do zakłóceń wymiany informacji oraz podejmowania działań,

a także brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie gminy – to kwestie, które mogą niepokoić i które należy uwzględnić w odniesieniu do możliwości realizacji zaprogramowanych działań w tym obszarze.

OBSZAR II: ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym 	<ul style="list-style-type: none"> • bariery finansowe i lokalowe utrudniające prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej • brak specjalistów od terapii rodzin • alkoholizm i inne uzależnienia • długi czas oczekiwania na diagnostykę • brak ośrodków zajmujących się uzależnieniami dzieci niepełnosprawnych • łatwa dostępność do używek • brak opieki stomatologicznej w szkołach
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • niezwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • niewzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • niezwiększające się zagrożenie przestępczością wśród nieletnich • niewzrastająca liczba nieletnich sięgających po narkotyki lub alkohol 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • wzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich • wzrastające koszty leczenia, środków farmakologicznych i usług rehabilitacyjnych • brak odpowiednich przepisów pozwalających na izolację rodziny od osoby uzależnionej od alkoholu

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje na liczne mocne strony: inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, a także realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów, programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym.

Z kolei zagrożenia, to: zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia; wzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich; wzrastające koszty leczenia, środków farmakologicznych i usług rehabilitacyjnych oraz brak odpowiednich przepisów pozwalających na izolację rodziny od osoby uzależnionej od alkoholu

OBSZAR III: KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych 	<ul style="list-style-type: none"> • nadmierna biurokracja • niekorzystne postrzeganie kadry urzędniczej
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia • zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • dysponowanie przez gminę środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb 	<ul style="list-style-type: none"> • możliwość wypalenia zawodowego • mała liczba wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia • rozbudowany system pomocowy skutkujący rezygnacją z aktywności zawodowej

Analiza uwarunkowań dla obszaru kapitał społeczny i ludzki wskazuje na mocne strony, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej, jak również dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej oraz możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej. Należy jednak, realizując działania programowe, zwrócić uwagę na zagrożenia występujące w tym obszarze: możliwość wypalenia zawodowego; mała liczba wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia; rozbudowany system pomocowy skutkujący rezygnacją z aktywności zawodowej.

7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki antyprzemocowej Gminy Krościenko Wyżne na lata 2023-2027. W jej ramach zostały wskazane trudności napotkane przy wdrażaniu programu, osiągnięcia oraz najważniejsze działania, jakie realizowano, wdrażając zapisy programowe.

Trudności napotkane przy wdrażaniu programu:

- trudności z uzyskaniem pomocy psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży,
- brak współpracy rodzin w zakresie przezwycięzania kryzysów,
- ograniczone zasoby finansowe na realizację Programu,
- brak zainteresowania mieszkańców udziałem w szkoleniach, warsztatach dotyczących problemu przemocy,
- niechęć sprawców przemocy do korzystania z oferty PCPR.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach programu:

- pomoc dla rodzin dotkniętych przemocą,
- możliwość skorzystania z Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego,
- możliwość skorzystania z Punktu Psychologicznego,
- uwrażliwianie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- obalanie stereotypów na temat przemocy,
- znaczny spadek procedur „Niebieskie Karty” w gminie,
- zwiększenie kompetencji kadr pomocy społecznej poprzez udział w szkoleniach.

Działania wynikające z zapisów programu, które dotarły do największej liczby mieszkańców gminy:

- „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, program realizowany w szkole traktujący o niebezpieczeństwach związanych z uzależnieniami oraz promujący zdrowy styl życia ze szczególnym uwzględnieniem rozwijania pasji i zainteresowań przez dzieci i młodzież,
- opracowanie Informatora GOPS, w którym jeden z rozdziałów poświęcony został przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Ogólna ocena realizacji założeń programu:

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniego programu, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, tak

że ocena: 1 – oznacza, że nie rozpoczęto wdrażania założeń programowych; 2 – oznacza, że rozpoczęto wdrażanie założeń programowych; 3 – oznacza, że częściowo wdrożono przyjęte założenia programu; 4 – oznacza, że zrealizowano większość założeń programowych; 5 – oznacza, że w pełni wdrożono założenia programowe, zaproponował **ogólną ocenę realizacji programu na poziomie 4.**

Uzasadniając przyjętą ocenę podkreślono, że pomimo napotkanych trudności większość założeń została wdrożona. Nie zaniechano żadnych działań i wykorzystano przy tym posiadane zasoby ludzkie i instytucjonalne.

III. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Wyniki diagnozy problemów przemocy w rodzinie na terenie gminy, opartej na analizie źródeł zastanych, danych z badań ankietowych oraz analizie SWOT pozwoliły na opracowanie założeń Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Krościenko Wyżne na lata 2023-2027. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania zjawiska przemocy w rodzinie, jak i zapobiegania temu zjawisku w przyszłości.

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Krościenko Wyżne na lata 2023-2027, jest następujący:

**Zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na terenie gminy
poprzez podejmowanie działań profilaktycznych
oraz doskonalenie systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych
bądź uwikłanych w przemoc domową.**

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją wyznaczonych i przedstawionych poniżej celów operacyjnych oraz działań.

2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY 1.: Ochrona i pomoc osobom i rodzinom doświadczającym przemocy lub zagrożonym przemocą.				
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.	2023-2027	UG, GKRPA, GOPS, placówki oświatowe, Policja, SR, placówki ochrony zdrowia, NGOs, inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	<ul style="list-style-type: none"> - liczba spotkań ZI - liczba grup roboczych - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba rodzin objętych wsparciem ZI/grup roboczych 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty.	2023-2027	UG, GKRPA, GOPS, placówki oświatowe, Policja, SR, placówki ochrony zdrowia, NGOs, inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, - liczba osób w rodzinach objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” - liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury 	<ul style="list-style-type: none"> - ochrona osób dotkniętych przemocą w rodzinie - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy rodzinie

			„Niebieskie Karty”	
Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom.	2023-2027	GOPS, Policja, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, SR	- liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny	- ochrona dzieci w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie
Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin dotkniętych przemocą.	2023-2027	GOPS, NGOs, Kościół	- liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia - rodzaj udzielonego wsparcia	- wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin doświadczających przemocy - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Specjalistyczne poradnictwo dla osób i rodzin dotkniętych przemocą.	2023-2027	GOPS, PK, PPP, GKRPA, ZI, PCPR, Kościół	- liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia - rodzaj udzielonego wsparcia	- wzmocnienie bezpieczeństwa psychologicznego rodzin doświadczających przemocy - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - włączenie społeczne rodzin izolujących się i izolowanych
Praca socjalna z rodzinami, w których występuje przemoc.	2023-2027	GOPS	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w formie pracy	- wzmocnienie rodzin doświadczających przemocy

			socjalnej	- ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie
Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.	w razie zaistnienia takiej potrzeby	GOPS, PCPR, Policja, NGOs, Kościół	- liczba osób, którym udzielono wsparcia	- zapewnienie bezpieczeństwa osobom i rodzinom doświadczającym przemocy
Prowadzenie rozmów i kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.	2023-2027	GKRPA, ZI, GOPS, Policja	- liczba przeprowadzonych rozmów ze sprawcami przemocy - liczba sprawców przemocy skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.	- zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową - poprawa relacji w rodzinach doświadczających przemocy
Pomoc sprawcom przemocy w powrocie do prawidłowego funkcjonowania po zakończonym procesie działań resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych.	w razie zaistnienia takiej potrzeby	GOPS, GKRPA, ZI, Policja, SR, NGOs, Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań	- zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową - poprawa relacji w rodzinach doświadczających przemocy

CEL OPERACYJNY 2.: Prowadzenie na terenie gminy działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych mających na celu eliminowanie zjawiska przemocy w rodzinie.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Upowszechnianie informacji o instytucjach i organizacjach świadczących pomoc ofiarom agresji i przemocy w rodzinie.	2023-2027	GOPS, GKRPA, ZI, PK, palcówki oświatowe, świetlice, Policja, NGOs, Kościoł	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom
Prowadzenie pogadank, prelekcji na temat przemocy w rodzinie.	2023-2027	GKRPA, ZI, GOPS, palcówki oświatowe, świetlice, PPP, Policja, NGOs, Kościoł	- liczba i rodzaj pogadank i prelekcji - liczba uczestników	- podniesienie umiejętności zapobiegania problemom dotyczącym rodzinę - zmiana świadomości społecznej
Przeprowadzanie akcji profilaktycznych, organizowanie imprez kulturalnych i sportowych z uwzględnieniem kwestii przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2023-2027	UG, RG, GOPS, GKRPA, ZI, palcówki oświatowe, świetlice, jednostki sportowo-rekreacyjne, NGOs, Kościoł	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- zmiana nastawień do problemu przemocy w rodzinie - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy rodzinie - umocnienie prawidłowego modelu rodziny
Wzmacnianie pozytywnego wizerunku rodziny i promowanie	2023-2027	UG, RG, GOPS, GKRPA, ZI, palcówki oświatowe, świetlice, jednostki	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- wzmocnienie rodzin - eliminowanie zjawisk zakłócających

potrzeby zachowania odpowiednich relacji wśród jej członków.		sportowo-rekreacyjne, PPP, NGOs, Kościół		<p>prawidłowe funkcjonowanie rodzin</p> <ul style="list-style-type: none"> - przywracanie właściwych relacji w rodzinie
Podejmowanie działań zmierzających do rozładowania stresu i agresji w środowisku dzieci i młodzieży poprzez sport i uczestnictwo w kulturze.	2023-2027	UG, RG, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, NGOs	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - wyzwalanie pozytywnych emocji - integrowanie środowiska dzieci i młodzieży oraz społeczności lokalnej - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
Podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2023-2027	UG, GKRPA, GOPS, ZI, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice, NGOs, Kościół, społeczność lokalna	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin

CEL OPERACYJNY 3.: Doskonalenie kompetencji kadr samorządowych i organizacji pozarządowych w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Doskonalenie kompetencji zawodowych pracowników pomocy społecznej w zakresie	2023-2027	UG, GOPS, GKRPA, ZI PCPR, ROPS, Policja, placówki ochrony zdrowia, SR, PR	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj odbytych szkoleń - liczba pracowników doskonalących 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie kompetencji służb społecznych - poprawa efektywności

udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą.			kwifikacje	i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania rodzin objętych wsparciem
Organizowanie szkoleń i warsztatów dla kadry pedagogicznej na temat problemów przemocy w rodzinie i problemów agresji w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.	2023-2027	UG, placówki oświatowe, GKRPA, ZI	- liczba i rodzaj zajęć - liczba uczestników	- podwyższenie kompetencji kadr pedagogicznych w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą. - eliminowanie zachowań agresywnych w środowisku uczniowskim
Wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach o charakterze profilaktycznym nakierowanych na kwestie przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy w rodzinie.	2023-2027	UG, GKRPA, GOPS, ZI, PPP, placówki oświatowe, Policja, NGOs, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba podmiotów objętych wsparciem	- poprawa skuteczności oddziaływań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej

CEL OPERACYJNY 4: Współpraca podmiotów na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Integrowanie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie w gminie poprzez stałą współpracę podmiotów działających na terenie gminy i podmiotów spoza gminy wspierających mieszkańców.	2023-2027	UG, RG, GOPS, GKRPA, ZI, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice, Policja, SR, PR, PCPR, PPP, NGOs, Kościół	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu uzależnień i przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą
Poszerzanie współpracy podmiotów w zakresie wzmocnienia kondycji rodzin zamieszkujących w gminie i eliminowania niekorzystnych zjawisk mających wpływ na komfort i jakość ich życia.	2023-2027	UG, RG, GKRPA, ZI, GOPS, placówki oświatowe, NGOs, Kościół	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - utrwalenie w świadomości społecznej wzorca rodziny prawidłowo wypełniającej przypisane jej funkcje i wolnej od zachowań patologicznych

Legenda

UG – Urząd Gminy

RG – Rada Gminy

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

PPP – Punkt Porad Psychologicznych w Krościenku Wyżnym

SR – Sąd Rejonowy

PR – Prokuratura Rejonowa

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

NGOs – organizacje pozarządowe

IV. REALIZACJA PROGRAMU

1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordynatorem programu będzie Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Krościenko Wyżne. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Wójt, Rada Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, placówki wychowania przedszkolnego, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.

Partnerami w realizacji działań są: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krośnie, Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Bieżący nadzór nad realizacją Programu sprawuje Wójt Gminy Krościenko Wyżne i podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w Programie.

2. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring programu, polegający na gromadzeniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań, będzie prowadzony przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Krościenko Wyżne – koordynatora programu, przy udziale członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przedstawicieli służb, które w zakresie swoich kompetencji realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Celem monitoringu będzie badanie, czy realizacja działań przebiega bez zakłóceń. Monitoring realizacji programu umożliwi:

- systematyczną obserwację działań programu,
- weryfikację zgodności założonych celów z osiąganymi efektami,
- ocenę zaangażowania jednostek w realizację działań.

Do monitoringu wykorzystane zostaną wskaźniki realizacji działań wyznaczonych w ramach poszczególnych celów programu. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób

będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Z prowadzonego monitoringu zostanie przygotowane sprawozdanie z realizacji Programu, które będzie przedstawione Radzie Gminy na sesji do końca marca każdego roku.

Ewaluacja Programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości. Celem ewaluacji będzie ocena efektywności programu poprzez gromadzenie, analizę i interpretację danych na podstawie materiałów sprawozdawczych z poszczególnych instytucji zaangażowanych w jego realizację, a w szczególności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Pozwoli ona na podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Programu.

3. FINANSOWANIE

Źródłem finansowania działań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Krościenko Wyżne na lata 2023-2027 będą środki własne gminy przewidziane na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy, pomocy społecznej, przeciwdziałania alkoholizmowi, a także środki zewnętrzne pozyskane na realizację programów osłonowych, programów rządowych lub innych, których realizacja pozwoli osiągać cele zawarte w niniejszym programie.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy	3
Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2021	5
Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2019-2021	9
Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2019-2021.....	9
Tabela 5. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w gminie	11
Tabela 6. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatki na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień w gminie w latach 2019-2021	11
Tabela 7. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2019-2021 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie	11
Tabela 8. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Krościenko Wyżne w latach 2019-2021.....	13
Tabela 9. Działalność GKRPA w latach 2019-2021 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie	14
Tabela 10. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u w latach 2019-2021.....	16
Tabela 11. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u z powodu przemocy w rodzinie, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2019-2021	16
Tabela 12. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie spoza gminy.....	17
Tabela 13. Dane dotyczące przemocy w rodzinie na terenie gminy w latach 2020-2021	19
Tabela 14. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady	21
Tabela 15. Parafie rzymskokatolickie w gminie w 2021 r.	22
Tabela 16. Przypadki negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych ujawnionych w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2020/2021	29
Tabela 17. Przypadki patologicznych zachowań i dysfunkcji stwierdzonych w środowisku rodzinnym uczniów w roku szkolnym 2020/2021.....	29
Tabela 18. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów szkoły podstawowej	31
Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci	8
Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku	8
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy w rodzinie?.....	23
Wykres 4. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie?	23
Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie?	24
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	24
Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w gminie?	25
Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie w gminie?	25
Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?	25
Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?	26
Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec sprawców przemocy w rodzinie są wystarczające?	26
Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc w rodzinie jako istotny problem na terenie gminy?	26
Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?	27
Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?	27
Wykres 15. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegóż formy przemocy ze strony rówieśników?	31
Wykres 16. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy w rodzinie lub była/był świadkiem przemocy w rodzinie?	32